

Vocabulari valencià-castellà

A

abans-d'ahir *adv.* El dia anterior al d'ahir.
Cast. anteayer.

abaratir *v. tr.* Abaixar el preu (d'una cosa).
Cast. abaratar.

abigeat *m.* Furt de bestiar.
Cast. abigeato.

abintestat **1.** *adv.* Sense haver fet testament. **2.** *m.* Judici d'abintestat. **3.** **judici d'abintestat** Procediment judicial destinat a custodiar els béns de qui ha mort sense fer testament, a declarar qui són els seus hereus legals, a adjudicar els béns del difunt i a administrar-los fins a fer-ne lliurament als hereus.
Cast. **1.** i **2.** abintestato. **3.** juicio de abintestato.

abolició *f.* Derogació, supressió, anul·lació o extinció d'un costum, ús, llei, institució o pràctica jurídica.
Cast. abolición.

abonar *v. tr.* Inscriure en un compte corrent (una partida a favor d'algú).
Cast. abonar.

abrogar *v. tr.* Abolir o revocar
Cast. abrogar.

absent *adj.* **1.** No present en un lloc. **2.** Dit de la persona que ha desaparegut del seu últim domicili o residència sense que hom en tinga notícia.
Cast. ausente.

absoldre *v. tr.* Eximir d'una pena, d'un deure, d'una obligació, d'una responsabilitat.
Cast. absolver.

abstenció *f.* **1.** Acció i efecte de no prendre part en una votació. **2.** Separació espontània o obligatòria, o totes dues, d'un funcionari del coneixement d'unes actuacions pel fet d'estimar que hi concorren motius legalment establerts (interés personal, relació de parentiu, amistat o enemistat).
Cast. abstención.

acabalar *v. tr.* Aplegar (riqueses, cabals).
Cast. acaudalar.

acarar *v. tr.* Comparar dos o més documents per tal d'establir-ne l'original.
Cast. carear.

acatament *m.* Acció d'acatar.
Cast. acatamiento.

acatar *v. tr.* Respectar i complir una llei o una disposició legal.
Cast. acatar.

accedir *v. intr.* **1.** Tenir accés en un lloc. **2.** Consentir.
Cast. acceder.

acceptació *f.* Manifestació de la voluntat per la qual hom assumeix certes obligacions. *Acceptació de lletra de canvi.*
Cast. acepto.

aclarida *f.* Aclariment.
Cast. aclaración.

aclariment *m.* Facultat dels tribunals o dels jutges d'aclarir les sentències o les resolucions de significat dubtós.
Cast. aclaración.

aclarir *v. tr.* Esbrinar.
Cast. aclarar, averiguar.

acompte *m.* Allò que hom paga a compte, la part que hom paga d'un compte a pagar.
Cast. anticipo.

acord *m.* **1.** Decisió mútuament acceptada entre parts interessades. **2.** acord administratiu Decisió de l'administració pública, adoptada preferentment per un òrgan col·legiat.
Cast. **1.** acuerdo. **2.** acuerdo administrativo.

acreditar *v. tr.* Fer digne de crèdit (un document o una persona).
Cast. acreditar.

acta *f.* Document formal que constata un fet, una convenció, una obligació, una deliberació, un acord o una manifestació de voluntat, a fi que n'hi haja constància.
Cast. acta, auto.

acta *f.* **1.** Document formal que constata un fet, una convenció, una obligació, una deliberació, un acord o una manifestació de voluntat a fi que en quede constància. **2.** estendre (o alçar) acta Redactar una acta.
Cast. **1.** acta. **2.** levantar acta.

acte administratiu Acció o declaració unilateral de voluntat, de desig o de coneixement dels òrgans de l'administració pública en l'exercici de les seues

funcions públiques, dit especialment de les resolucions o acords que adopta l'administració sobre qualsevol qüestió en exercici d'una potestat administrativa distinta de la reglamentària.

Cast. acto administrativo.

acte anul·lable Acte administratiu que conté una infracció de l'ordenament jurídic no determinant de nul·litat.

Cast. acto anulable.

acte declaratiu de dret Acte administratiu el contingut del qual consisteix en el reconeixement o la declaració d'un dret.

Cast. acto declarativo de derecho.

acte de gravamen Acte administratiu el contingut del qual comporta una obligació o una càrrega.

Cast. acto de gravamen.

acte d'instrucció Actuacions administratives conduents a la determinació, el coneixement i la comprovació de les dades en virtut de les quals ha de dictar-se una resolució.

Cast. acto de instrucción.

acte executiu Acte administratiu que comporta la seua aplicació immediata.

Cast. acto ejecutivo.

acte exprés Acte administratiu que implica manifestació de la voluntat de l'administració.

Cast. acto expreso.

acte nul de ple dret Acte administratiu en què es dóna la concurrència d'alguna de les causes de l'article 62 de la Llei 30/92.

Cast. acto nulo de pleno derecho.

acte presumpte Acte administratiu que es produeix quan l'òrgan competent no dicta resolució expressa i té l'obligació de fer-ho.

Cast. acto presunto.

acte viciat Acte administratiu que té algun defecte de forma que no en comporta la nullitat.

Cast. acto viciado.

acumulació d'expedients Reunió de dos o més expedients administratius íntimament relacionats per a fer-ne un de sol i seguir una única tramitació o procediment.

Cast. acumulación de expedientes.

acte m. Resolució dictada en un procés judicial que decideix, en forma fonamentada, una incidència del procés.

Cast. auto.

actuació f. Conjunt d'actes i de documents que integren la tramitació d'un procediment judicial, d'un expedient administratiu, etc.

Cast. actuación, auto.

acurçar v. tr. Eскурçar.

Cast. acortar.

acurtar v. tr. Eскурçar. *Cast.* acortar.

addenda f. Nota o conjunt de notes addicionals a la fi d'un escrit, d'un llibre.

Cast. addenda.

addició f. 1. Acció d'afegir, d'agregar. 2. Cosa afegida a una altra. 3. Addenda.

Cast. adición.

adducció f. Acció d'aduir.

Cast. aducción.

aduir v. tr. Presentar, oferir, al·legar (una prova, una raó, un argument).

Cast. aducir.

adició f. Acció d'acceptar una herència.

Cast. adición.

adir v. tr. Acceptar (una herència, una successió).

Cast. adir.

adjudicar v. tr. Resoldre l'autoritat administrativa declarant a favor d'un licitador, anomenat adjudicatari, la cosa objecte d'un contracte administratiu.

Cast. adjudicar.

admetre v. tr. Rebre en l'esperit (alguna cosa) com a veritable o valedora, acceptar.

Cast. admitir.

administració pública 1. Conjunt de persones i d'òrgans públics encarregats d'exercir les potestats administratives. **2.** Conjunt d'atribucions que tenen legalment assignades i activitat que fan les entitats públiques i els òrgans que constitueixen l'administració pública, en l'exercici de les competències que les lleis els atorguen.

Cast. administración pública.

administrat -ada m. i f. Persona física o jurídica que, sense tenir la condició d'administració pública, participa en una relació jurídica administrativa.

Cast. administrado -da.

admonició f. Advertència, amonestament, correcció disciplinària, monició.

Cast. apercibimiento *m.*

adscriure *v. tr.* **1.** Escriure al costat. **2.** Agregar (algú) al servei d'un cos o d'una entitat.

Cast. adscribir.

advertència *f.* Comminació per la qual hom adverteix severament algú per tal que faci o no faci alguna cosa sota amenaça d'una pena determinada.

Cast. advertencia, apercibimiento *m.*

advertiment *m.* Avís per fer saber alguna cosa a algú, sense implicar amonestació o comminació.

Cast. advertencia *f.*

advocacia *f.* Professió d'advocat.

Cast. abogacía.

advocar *v. intr.* **1.** Defensar verbalment o per escrit interessos públics o privats, especialment davant els tribunals de justícia. **2.** Acció per la qual un tribunal o un òrgan atreu per a ell la competència de conèixer i resoldre una causa o un afer que inicialment corresponia a un d'inferior.

Cast. **1.** abogar. **2.** avocar.

afectar *v. tr.* **1.** Subjectar un bé determinat al compliment d'una obligació, imposant-li així una càrrega o gravamen jurídics. **2.** Destinar un bé determinat a l'ús general o a un servei públic.

Cast. afectar.

afidàvit *m.* Acte de manifestació de coneixement o de declaració de voluntat formalitzat en un document per tal que en reste constància, destinat a produir determinats efectes jurídics.

Cast. affidavit.

aforat -ada *adj.* Que es beneficia d'una jurisdicció privilegiada.

Cast. aforado -ada.

afores *m. pl.* Voltants d'una població.

Cast. afueras.

afront *m.* Ofensa greu feta a la cara, públicament.

Cast. afrenta.

afrontament *m.* Acció d'afrontar o d'afrontar-se.

Cast. afrontamiento.

afrontar *v.* **1. tr.** Acarar. **2. intr.** Ser contigu un territori, una heretat, un camp etc. a un altre.

Cast. **1.** cotejar. **2.** lindar.

agilitar *v. tr.* Fer àgil.

Cast. agilizar.

agreujar *v. tr.* **1.** Fer més greu (una falta, un mal, etc.). **2.** Inferir un greuge (a algú).

Cast. **1.** agravar. **2.** agraviar.

aïllar *v. tr.* Separar (alguna persona o alguna cosa) de totes les altres.

Cast. aislar.

ajornament *m.* Acció d'ajornar.

Cast. aplazamiento.

ajornar *v. tr.* Deixar per a un altre dia, per a més endavant, diferir.

Cast. aplazar, atrasar.

ajuda *f.* Indemnització, auxili dinerari.

Cast. ayuda.

ajuntament *m.* Corporació pública que representa, governa i administra els interessos d'un municipi.

Cast. ayuntamiento.

ajut *m.* Ajuda.

Cast. ayuda *f.*

albarà *m.* **1.** Document públic o privat en què consta un permís o una obligació. **2.** Document que normalment acompanya la mercaderia en ser lliurada i que n'indica la natura i la qualitat, la data de lliurament i el nom del comprador i del venedor, i que si és conformat, acredita la recepció de la mercaderia.

Cast. albarán.

albir *m.* Acció d'albirar, judici.

Cast. albedrío.

alçada *f.* **1.** Apel·lació davant d'un òrgan o d'un tribunal superior en què hom demana la modificació de la resolució dictada per l'inferior. **2.** Actuacions d'aquesta apel·lació. **3.** Recurs administratiu que és interposat contra una resolució de l'administració pública davant el superior jeràrquic de qui la dictà.

Cast. alzada.

al·legar *v. tr.* Invocar en un procés judicial, en un procediment administratiu o en un conflicte d'interessos, un fet o un raonament jurídic en defensa d'una petició o d'una pretensió jurídica.

Cast. alegar.

al·legerir *v. tr.* Fer més lleuger, més viu, accelerar.

Cast. aligerar, agilizar.

al·listar *v. tr.* Posar (algú) en una llista, inscriure'l en una llista.

Cast. relacionar.

al·locució *f.* Discurs generalment breu, especialment el dirigit per un superior als seus inferiors o subordinats.

Cast. alocución.

al·lusiú -iva *adj.* Que fa referència.

Cast. alusivo -iva.

amortir *v. tr.* Fer menys viva una cosa, menys intensa o violenta.

Cast. amortiguar.

amplada *f.* Amplària.

Cast. anchura.

amplària *f.* **1.** Distància de costat a costat. **2.** Extensió.

Cast. anchura.

ample *m.* Amplària.

Cast. ancho, anchura.

amuntegar *v.* **1. tr.** Fer un munt. **2. tr. fig.** Acumular. **3. pron.** Fer-se un munt, acumular-se.

Cast. amontonar.

anàlisi *f.* **1.** Examen de les parts constituents d'un tot. **2.** Examen acurat d'un escrit, un discurs, una teoria, etc.

Cast. análisis.

annals *m. pl.* Exposició de fets històrics concrets en forma breu i seguint un ordre estrictament cronològic.

Cast. anales.

annex -a **1. adj.** Annexat. **2. m.** Allò que hom adjunta a una cosa de manera que aquella depenga d'aquesta, li servisca de complement.

Cast. anejo -eja.

annexar *v. tr.* Ajuntar (alguna cosa) a una altra de manera que aquella depenga d'aquesta, li servisca de complement.

Cast. anexar.

antedata *f.* Data d'un document anterior a la que hauria de portar.

Cast. antedata.

antefirma *f.* Mot o mots que són anteposats a la firma d'una persona per indicar el càrrec que exerceix o alguna circumstància justificativa de la firma.

Cast. antefirma.

anteposar *v. tr.* Posar abans.

Cast. anteponer.

antesignatura *f.* Antefirma.

Cast. antefirma.

antiguitat *f.* Període de temps transcorregut des del dia que hom ha iniciat una relació juricolaboral en qualitat de treballador per compte d'altri o com a funcionari al servei de l'administració pública.

Cast. antigüedad.

anual *adj.* Que dura un any.

Cast. anual.

anyal *adj.* Que s'esdevé cada any.

Cast. añal, anual.

anul·labilitat *f.* Condició d'un acte jurídic afectat per un vici o un defecte legal que, bé que no és suficientment per a produir la seua ineficàcia o la seua nul·litat absoluta, permet, a petició d'una de les parts interessades, que els tribunals o l'administració en declaren la ineficàcia.

Cast. anulabilidad.

anul·lació *m.* Acció i efecte d'anul·lar un acte o un negoci jurídic.

Cast. anulación.

anul·lar *v. tr.* **1.** Fer tornar nul, destruir, especialment llevar valor o força (a una llei, un tractat, una disposició). **2.** Declarar invàlid i sense efectes legals (un acte o un negoci jurídics).

Cast. anular.

anvers *m.* Cara o front d'un full imprès o manuscrit.

Cast. anverso.

aparença *f.* Manera d'aparèixer, aspecte exterior.

Cast. apariencia.

apel·lació *f.* **1.** Acció d'apel·lar. **2.** Recurs judicial que la part que no està d'acord amb la decisió d'un jutge o d'un tribunal interposa davant d'un jutge o un tribunal superior per tal que aquest resolga de bell nou sobre l'afer.

Cast. apelación.

apel·lar *v. intr.* Interposar una apel·lació.

Cast. apelar.

apèndix *m.* Part que és afegida al final d'una obra, que conté notes, documents, bibliografia i tot el que aclareix, explica o il·lustra el text.

Cast. apéndice.

apercebre *v.* **1. tr.** Advertir, copsar amb la vista o el pensament. **2. tr.** Reconèixer l'objecte percebut. **3. pron.** Adonar-se.

Cast. apereibir.

aprendre *v. tr.* Adquirir la coneixença, la pràctica (d'alguna cosa) amb l'estudi, l'atenció.
Cast. aprender.

aprovació *f.* Acció i efecte d'aprovar.
Cast. aprobación.

aprovar *v. tr.* Declarar bona, acceptable, justa (una cosa) a uns efectes determinats qui està facultat per a fer-ho.
Cast. aprobar.

apte -ta *adj.* Bo, propi, per disposició natural o adquirida, per a fer alguna cosa.
Cast. apto -ta.

arbitratge *m.* **1.** Decisió d'una qüestió o un conflicte jurídic per part d'una persona o de diverses persones que no són jutges ordinaris ni actuen com a òrgans normals del poder judicial. **2.** Apel·lació a terceres persones perquè decidisquen en casos de conflicte de treball, de manca d'entesa en negociacions o de desacord en l'aplicació de normes pactades amb anterioritat. **3. arbitratge internacional** Mitjà de solució pacífica de les controvèrsies entre estats a través d'una decisió jurídica d'un o més àrbitres o d'un tribunal arbitral, escollit per les parts.
Cast. **1.** i **2.** arbitraje. **3.** arbitraje internacional.

arqueig *m.* **1.** Inventari dels diners i els valors existents a la caixa d'una casa de comerç, d'una corporació, etc. *Fer arqueig.*
Cast. arqueo.

arrendador -a *adj. i m. i f.* Dit de la persona que dóna en arrendament alguna cosa o bé contracta, amb aquest caràcter, la realització d'una obra d'altri o la prestació de determinats serveis.
Cast. arrendador -a.

arrendament *m.* Acció de donar a una altra persona o de rebre d'algú, especialment possessions immobles i serveis públics, per usar-ne i beneficiar-se'n per un temps determinat pagant una renda convinguda.
Cast. arrendamiento.

arrendar *v. tr.* **1.** Donar (alguna cosa de la seua propietat, especialment possessions immobles i serveis públics) a una altra persona perquè en faça ús o se'n beneficie per un temps determinat mitjançant el pagament d'una renda convinguda. **2.** Rebre d'algú (alguna cosa, especialment possessions immobles i serveis públics) per usar-ne i beneficiar-se'n per un temps determinat mitjançant el pagament d'una renda convinguda.
Cast. arrendar, alquilar.

arrendatari -ària *adj. i m. i f.* Que rep o que pren en arrendament alguna cosa o realitza, amb aquest caràcter, una obra o presta un servei a favor d'altri.
Cast. arrendatario -ia.

arriskar *v. tr.* Exposar a un risc, posar en risc.
Cast. arriesgar.

arrogació *f.* **1.** Adopció d'una persona no sotmesa a la potestat d'una altra. **2. arrogació de funcions** Delicte consistent en el fet que un funcionari de l'administració pública s'atribueix funcions judicials o impedeix l'execució de les resolucions dels tribunals, o que un jutge s'atribueix funcions d'una autoritat administrativa o impedeix l'exercici legítim de les atribucions d'aquesta.
Cast. **1.** arrogación. **2.** arrogación de funciones.

article *m.* **1.** Cadascuna de les disposicions el conjunt de les quals formen un estatut, un reglament, un tractat, un contracte, etc. **2.** Cadascuna de les clàusules d'un contracte. **3.** Qüestió incidental dins un procés. **4.** Cadascuna de les proves d'un judici o cadascuna de les preguntes dels escrits d'interrogació dels testimonis.
Cast. artículo.

arxiu *m.* **1.** Conjunt de la documentació produïda i rebuda per un organisme públic, una institució religiosa o laica, una empresa industrial o comercial, una família o un individu, com a resultat de llur activitat, conservada en previsió d'una utilització jurídica o històrica. **2.** Edifici o local on és dipositat un conjunt documental.
Cast. archivo.

arxivar *v. tr.* Destinar un document a ser dipositat en un arxiu pel fet de no tenir utilització actual ni interès jurídic, o d'haver caducat el que tenia i considerar-ne necessària la conservació.
Cast. archivar.

assalariat -ada *m i f.* Persona que treballa per compte de patrons privats o públics, dels quals rep un salari en canvi de la seua força de treball.
Cast. asalariado -ada.

assentir *v. intr.* Estar d'acord amb allò que un altre diu i expressar-hi la conformitat, aquiescència.
Cast. asentir.

assertori -òria *adj.* Afirmatiu.
Cast. asertorio -oria.

assignar *v. tr.* Fixar, assenyalar (allò que ha de ser atribuït, destinat, a algú).
Cast. asignar.

associar *v. tr.* **1.** Unir com a company, com a participant, com a soci, com a confederat. **2.** Ajuntar, encadenar, en el pensament.
Cast. asociar.

assumptes de tràmit Punt de l'ordre del dia habitual en les reunions que es dedica al tractament de qüestions reglamentades d'importància menor.
Cast. asuntos de trámite.

atendre *v.* **1. intr.** Fer atenció, estar atent, a alguna cosa, posar cura en alguna cosa. **2. tr.** Tenir en compte, en consideració (alguna cosa).
Cast. atender.

atermenament *m.* Acció i efecte d'atermenar.
Cast. apeo.

atermenar *v. tr.* Assenyalar els límits o termes d'un tros de terra.
Cast. apear.

atestar *v. tr.* **1.** Afirmar que és certa, autèntica (alguna cosa). **2.** Donar testimoniatge (d'una cosa).
Cast. atestar, atestiguar.

audiència a la persona interessada Tràmit essencial del procediment administratiu pel qual es dóna a una part o a una persona interessada l'oportunitat de formular al·legacions en defensa dels drets abans de la proposta de resolució.
Cast. audiencia a la persona interesada.

augmentar *v.* **1. tr.** Fer més gran (una quantitat, un nombre). **2. intr.** Esdevenir més gran una quantitat, un nombre.
Cast. aumentar.

autenticar *v. tr.* **1.** Donar autenticitat, autoritat, amb proves, amb atestacions, amb formalitats requerides per la llei, etc. **2.** Provar l'autenticitat (d'una cosa). **3.** Legalitzar un acte jurídic un funcionari o una persona legalment autoritzada per tal que tinga plens efectes jurídics. **4.** Donar fe de l'autenticitat d'un document o d'una signatura per mitjà de la intervenció d'un notari.
Cast. autenticar, autenticificar.

autofinançament *m.* Inversió interna efectuada per una empresa mitjançant l'operació de deduir una part dels guanys a repartir i destinar-la a l'esmentada inversió.
Cast. autofinanciación.

autorització *f.* Acte pel qual les administracions públiques faculden l'exercici d'un dret.
Cast. autorización.

avanç *m.* Pagament anticipat o préstec.

Cast. avance.

avançada *f.* Avanç.
Cast. avance.

avançament *m.* **1.** Avanç. **2. m.** Qualsevol quantitat anticipada a compte d'una suma principal.
Cast. 1. avance. 2. anticipo.

avantatjar *v. tr.* Portar avantatge, superar. *Cast.* aventajar.

avantpassat -ada *m. i f.* Ascendent, antecessor.
Cast. antepasado -ada.

avaria *f.* Deterioració soferta pel objectes transportats o emmagatzemats.
Cast. avería.

avocació *f.* Assumpció per un òrgan jurisdiccional o administratiu superior de competències atribuïdes en principi a un d'inferior, o de les pròpies que haguera delegat.
Cast. avocación.

avocar *v. tr.* Un tribunal o un òrgan atraure per a si la competència de conèixer i resoldre una causa o un afer que inicialment corresponia a un d'inferior.
Cast. avocar.

B

ban *m.* **1.** Disposició d'aplicació general en el terme municipal, dictada per l'alcalde. **2.** Cartell amb què es fa públic un ban.
Cast. bando.

beneficiari -ària *m. i f.* **1.** Persona que no és part d'un contracte i en profit de la qual s'estableix alguna estipulació. **2.** Persona que té dret a rebre prestacions de la Seguretat Social o diverses ajudes públiques.
Cast. beneficiario -ia.

butlletí *m.* Publicació periòdica de caràcter oficial on es fan públiques les lleis i altres disposicions d'observança general, i així mateix resolucions i avisos d'interés general o bé necessitats d'una publicació per a ser plenament efectives jurídicament.
Cast. boletín.

butlleta d'estat Relació de dades, generalment numèriques, que reflecteixen, en extracte, la situació en què es troba alguna cosa en el moment al qual es refereix.
Cast. estadillo.

C

caducitat *f.* **1.** Extinció d'un dret o acció per no ser exercitat dins el termini fixat per la llei o pactat entre les parts. **2.** Extinció d'un permís, llicència, concessió, autorització, etc., atorgats per l'administració per un temps determinat o subjectes a termini d'execució. **3.** caducitat de la instància Finalització i arxivament de les actuacions d'un procediment o expedient administratiu, decretat quan durant un termini determinat és paralitzat per causa imputable a la persona interessada.

Cast. **1.** i **2.** caducidad. **3.** caducidad de la instancia.

cancel·lar *v. tr.* Anul·lar una inscripció en un registre, instrument públic, nota comptable, oferta, etc.

Cast. cancelar.

capacitat d'obrar Possibilitat de les persones físiques o jurídiques de realitzar actes jurídics amb la finalitat d'adquirir drets i assumir deures.

Cast. capacidad de obrar.

carta *f.* Document administratiu usat per a les comunicacions escrites de caràcter interpersonal i de contingut general que no queden previstes com a components de la tramitació d'un procediment administratiu.

Cast. carta.

celeritat *f.* Principi rector de l'administració pel qual s'ordenen les seues accions per aconseguir la màxima rapidesa en la solució dels assumptes.

Cast. celeridad.

certificat *m.* Document expedit per un funcionari públic competent o per una persona autoritzada legalment que dóna fe d'un fet, del contingut d'un document o de les circumstàncies que consten en arxius, registres, llibres d'actes, etcètera.

Cast. certificado.

cessar *v. intr.* Perdre el càrrec un funcionari eventual per decisió política o com a conseqüència del cessament de l'autoritat que el va nomenar.

Cast. cesar.

circular *f.* Disposició administrativa dictada per subsecretaris i directors generals o altres òrgans superiors de l'administració, sobre l'organització interna i el funcionament dels serveis que depenen d'ells.

Cast. circular.

ciudadà -ana **1.** *m. i f.* Veí d'una ciutat. **2.** *adj.* Que és natural d'una ciutat. **3.** *m. i f.* Súbdit d'un estat. **4.** *m. i f.* Persona en tant que es relaciona amb

l'administració. No cal que tinga la condició política de ciutadania.

Cast. ciudadano -na.

clàusula *f.* Cadascuna de les parts, separacions o disposicions de què pot constar un acte jurídic en la seua projecció documental (contracte, testament, etcètera.).

Cast. cláusula.

comparéixer *v. intr.* Presentar-se davant el jutge o el tribunal, per mostrar-se part litigant o en compliment d'una citació.

Cast. comparecer, personarse.

competència *f.* Conjunt de facultats atribuïdes per l'ordenament jurídic als ens públics per al compliment, a través dels seus òrgans, de les finalitats que li són pròpies.

Cast. competencia.

complir *v. 1. tr.* Referint-se a un manament, executar completament la cosa manada. **2. intr.** Fer allò que cal fer, allò a què s'està obligat.

Cast. cumplir.

compulsar *v. tr.* Certificar, una persona autoritzada, que la còpia d'un document és igual a l'original, després d'acarar-los.

Cast. compulsar.

compulsió *f.* Mitjà d'execució que consisteix en forçar una persona a fer o no fer una cosa d'una forma coactiva, per manament de l'autoritat.

Cast. compulsión.

comunicació *f.* Transmissió, entre òrgans administratius, d'assumptes que han de ser coneguts per aquests per a un millor desplegament de l'activitat administrativa.

Cast. comunicación.

concessió administrativa Atorgament de l'administració als particulars de la facultat de fer una obra, gestionar un servei, utilitzar o aprofitar determinats béns o riqueses naturals.

Cast. concesión administrativa.

concurs *m.* **1.** Sistema de selecció de funcionaris públics que es fonamenta en l'avaluació dels mèrits dels concursants. **2.** Forma de contractació administrativa d'obres públiques basada en l'acceptació o preferència de l'empresa que haja oferit millors condicions. **3. concurs-oposició** Concurs que combina l'avaluació de mèrits i les proves de capacitat. **4. concurs-subhasta** Sistema d'adjudicació de contractes administratius que combina la millor

oferta econòmica amb l'avaluació d'altres condicions dels licitadors.

Cast. **1.** i **2.** concurso. **3.** concurso-oposición. **4.** concurso-subasta.

confrontar *v. tr.* **1.** Acarar. **2.** Compulsar.

Cast. confrontar.

congrés *m.* **1.** Cambra baixa d'un parlament. **2. Congrés dels Diputats** Organisme format per membres d'elecció directa que amb el Senat forma les Corts Generals; exerceix la potestat legislativa i controla l'acció del Govern de l'estat.

Cast. **1.** congreso. **2.** Congreso de los Diputados.

consell *m.* **1.** Òrgan administratiu col·legiat amb funcions consultives o deliberatives i executives. **2. Consell** Òrgan superior col·legiat de direcció de la política i de l'administració de la Generalitat Valenciana. **3. Consell d'Estat** Òrgan suprem consultiu en matèries de govern i administració. **4. Consell de Ministres** Òrgan suprem del Govern de l'estat que dirigeix la política interior i exterior, l'administració i la defensa de l'estat; que exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària, d'acord amb la Constitució i les lleis.

Cast. **1.** consejo. **2.** Gobierno Valenciano. **3.** Consejo de Estado. **4.** Consejo de Ministros.

conselleria *f.* Cadascun dels departaments del Consell sota la direcció d'un conseller.

Cast. consejería.

consorci *m.* Entitat amb personalitat jurídica pròpia, constituïda per diverses administracions o entitats públiques, per tal d'establir i gestionar serveis públics.

Cast. consorcio.

constrènyer *v. tr.* Obligar, reduir (algú) a obrar contra la seua voluntat.

Cast. apremiar.

constrenyiment administratiu Procediment d'execució forçosa seguit per l'autoritat administrativa per al cobrament d'impostos, de contribucions o de qualsevol obligació pecuniària. Consisteix en l'embargament de béns i la seua posterior subhasta pública.

Cast. apremio administrativo.

contracte *m.* **1.** Negoci jurídic bilateral de naturalesa patrimonial. **2. contracte administratiu** Contracte subscrit per una administració pública amb persones naturals o jurídiques, quan tinguen per objecte l'execució d'obres, la gestió o el subministrament de serveis públics quan així ho declare expressament

una llei o quan estiguen vinculats al desenvolupament d'un servei públic.

Cast. **1.** contrato. **2.** contrato administrativo.

contribuent *m. i f.* Persona assenyalada per la llei per a suportar el pagament d'un tribut.

Cast. contribuyente.

conveni *m.* Acord de col·laboració entre institucions o administracions públiques intervinents.

Cast. convenio.

convocatòria *f.* Anunci o escrit amb què se cita persones en un lloc, dia i hora establits, perquè hi concórreguen a un acte determinat.

Cast. convocatoria.

corts *f.* **1.** Veg. parlament. **2. Corts Valencianes** Òrgan al qual correspon la potestat legislativa dins la Comunitat Valenciana.

Cast. **1.** cortes. **2.** Cortes Valencianas.

cursar *v. tr.* Donar curs a una instància, petició o expedient, trametent-los a l'autoritat corresponent.

Cast. cursar.

D

data *f.* Inscripció indicativa del dia, mes i any feta en un escrit o document i que en molts actes i afers jurídics és element essencial per a la seua validesa.

Cast. fecha.

decidir *v. tr.* Sentenciar, resoldre. Tenir l'obligació, els tribunals, de resoldre els assumptes de què coneixen, d'acord amb el sistema de fonts del dret establert.

Cast. fallar.

decisió *f.* Part dispositiva de la sentència, que condemna o absol la presona demandada, i resol els punts litigiosos.

Cast. fallo.

declaració jurada Manifestació oral, escrita o mímica feta sota jurament o promesa a requeriment d'autoritat judicial o administrativa o voluntàriament davant de notari.

Cast. declaración jurada.

decret *m.* **1.** Disposició general o resolució dels òrgans col·legiats de l'estat o de les comunitats autònomes. **2. decret legislatiu** Norma amb rang de llei dictada pel govern de l'estat o d'una comunitat autònoma després de la delegació del parlament en una llei de bases o ordinària i que no pot afectar matèries reservades a llei orgànica. **3. decret llei** Norma amb rang de llei dictada amb caràcter

provisional pel govern de l'estat en casos d'extraordinària i urgent necessitat i que en el termini màxim de trenta dies ha de ser convalidada o refusada pel Congrés dels Diputats.

Cast. 1. decreto. 2. decreto legislativo. 3. decreto ley.

delegació *f.* 1. Tècnica de relació interorgànica que consisteix en la transferència a un òrgan inferior de l'execució de funcions de les quals és titular un òrgan superior que continua conservant, però, la dita titularitat. 2. **delegació de firma** Tècnica administrativa per la qual el titular d'un òrgan firma resolucions i actes dictats per un altre òrgan.

Cast. 1. delegación. 2. delegación de firma.

derogació *f.* Supressió o modificació expressa o tàcita d'una norma jurídica per una altra de posterior o simplement derogatòria.

Cast. derogación.

descentralització administrativa Procés organitzatiu pel qual s'assignen competències pròpies a altres administracions públiques amb personalitat jurídica pròpia.

Cast. descentralización administrativa.

desconcentració administrativa Procés organitzatiu pel qual s'assignen competències pròpies a òrgans inferiors, dins de la mateixa administració.

Cast. desconcentración administrativa.

desestimar *v. tr.* Denegar, un jutge o un tribunal, les peticions de les parts.

Cast. desestimar.

designar *v. tr.* Determinar pel nom o pel càrrec una persona per a una funció o representació concretes.

Cast. designar.

desistiment *m.* Acte pel qual els interessats renuncien a continuar el procediment administratiu, sense que això impliqui una renúncia als drets que exercita.

Cast. desistimiento.

despatxar *v. tr.* Tractar, un cap, els afers amb els seus col·laboradors.

Cast. despachar.

destinació *v. tr.* Acció de designar (algú) per a un càrrec, una ocupació, per a efectuar-ho en un lloc determinat.

Cast. destino.

destituir *v. tr.* Desposseir d'un càrrec.

Cast. destituir.

desviació de poder Exercici de potestats per un òrgan de l'administració amb finalitats diferents de les establides per l'ordenament jurídic.

Cast. desviación de poder.

dia hàbil Dia computable per a les actuacions administratives o judicials.

Cast. día hábil.

dia inhàbil Dia que no és computable en les actuacions administratives o judicials.

Cast. día inhábil.

dictamen *m.* Informe que conté una valoració o una opinió (no una descripció) i és emés per un facultatiu o una comissió tècnica amb funcions d'assessorament o consulta.

Cast. dictamen.

diligència administrativa Certificat intern produït dins les actuacions administratives i que acredita l'execució d'un tràmit.

Cast. diligencia administrativa.

diligenciar *v. tr.* Tramitar (una causa, un expedient) mitjançant les diligències adients.

Cast. diligenciar.

dimissió *f.* Renúncia d'un càrrec polític o de confiança.

Cast. dimisión.

direcció general Organisme de l'administració central o autonòmica que té cura de cadascun dels sectors en què un ministeri o conselleria divideix les seues competències.

Cast. dirección general.

disposició *f.* 1. Precepte legal o reglamentari. 2.

disposició addicional Precepte inclòs en la part final de les normes que regulen règims jurídics especials com una addició o matisació. 3. **disposició administrativa** Reglament, circular o instrucció de caràcter general dictat per l'administració pública. 4.

disposició derogatòria Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte detallar expressament la relació de disposicions anteriors que deixen d'estar en vigor com a conseqüència de l'aprovació de la norma que en forma part. 5.

disposició final Precepte inclòs en la part final de les normes que regula les relacions de la disposició de la qual forma part amb la resta de l'ordenament jurídic. 6. **disposició transitòria** Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte facilitar el trànsit d'una norma a una altra regulant les situacions nascudes sota la normativa modificada però que perviuen en entrar en vigor la nova disposició.

disposició derogatòria Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte detallar expressament la relació de disposicions anteriors que deixen d'estar en vigor com a conseqüència de l'aprovació de la norma que en forma part. 5.

disposició final Precepte inclòs en la part final de les normes que regula les relacions de la disposició de la qual forma part amb la resta de l'ordenament jurídic. 6.

disposició transitòria Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte facilitar el trànsit d'una norma a una altra regulant les situacions nascudes sota la normativa modificada però que perviuen en entrar en vigor la nova disposició.

disposició derogatòria Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte detallar expressament la relació de disposicions anteriors que deixen d'estar en vigor com a conseqüència de l'aprovació de la norma que en forma part. 5.

disposició final Precepte inclòs en la part final de les normes que regula les relacions de la disposició de la qual forma part amb la resta de l'ordenament jurídic. 6. **disposició transitòria** Precepte inclòs en la part final de les normes que té per objecte facilitar el trànsit d'una norma a una altra regulant les situacions nascudes sota la normativa modificada però que perviuen en entrar en vigor la nova disposició.

Cast. 1. disposición. 2. disposición adicional. 3. disposición administrativa. 4. disposición derogatoria. 5. disposición final. 6. disposición transitoria.

document *m.* 1. Escritura que expressa declaracions de voluntat positives o negatives, o bé fets i drets. 2.

document privat Document que signen els interessats, sense cap altra formalitat. 3. **document públic** Document que és autoritzat per un notari o funcionari públic competent, amb les solemnitats requerides per la llei.

Cast. 1. documento. 2. documento privado. 3. documento público.

documentació *f.* Conjunt de documents aplegats o aduïts.

Cast. documentación.

dret administratiu Sistema de normes que regula l'activitat de l'administració pública.

Cast. derecho administrativo.

E

edicte *m.* Avís, ordre o decret publicat per l'autoritat fent ús de les seues atribucions o donant compliment a un altre precepte legal, amb la finalitat de promulgar una disposició, fer pública alguna resolució, donar notícia de la realització d'un acte o citar algú.

Cast. edicto.

eficàcia *f.* Principi rector de l'actuació de l'administració pel qual s'assignen els recursos adients per a la consecució del fi proposat.

Cast. eficacia.

eficiència *f.* Principi rector de l'actuació de l'administració pel qual es persegueix la màxima rendibilitat en els recursos assignats als fins proposats.

Cast. eficiencia.

emplenar *v. tr.* Omplir.

Cast. rellenar.

encomanda de gestió Acció per la qual, per raons d'eficàcia, s'encarrega a una altra entitat o òrgan administratiu la realització d'activitats.

Cast. encomienda de gestión.

entendre *v. intr.* Intervenir, un jutge o una autoritat, en un assumpte de la seua competència.

Cast. entender.

entitat *f.* Persona jurídica.

Cast. entidad.

ens públic Subjecte de dret públic, integrant de l'administració pública, dotat de personalitat jurídica pròpia i de plena capacitat per al compliment dels seus fins.

Cast. ente público.

errada *f.* Error.

Cast. error *m.*

errata *f.* Error comés en la impressió o còpia d'un escrit.

Cast. errata.

error *m.* 1. Coneixement defectuós o equivocat de la realitat, degut a la ignorància. 2. **error de dret** Error en el qual la ignorància o el coneixement inexacte afecta una norma jurídica. 3. **error de fet** Error en el qual la ignorància o el coneixement inexacte afecta un fet, una cosa, una persona, etc. 4. **error material** En el procediment administratiu, discrepància entre el que es vol comunicar i allò que l'administració diu o declara realment, produïda de manera involuntària.

Cast. 1. error. 2. error de derecho. 3. error de hecho. 4. error material.

esmena *f.* 1. En un escrit, la rectificació d'errades per tal que aquest es realitze correctament. 2. Proposta de modificació, supressió o addició en un projecte o proposició de llei o en un text parlamentari.

Cast. enmienda.

estendre acta Redactar una acta.

Cast. levantar acta.

evacuar *v. tr.* Despatxar, enllestir, complir un tràmit.

Cast. evacuar.

excedència *f.* Situació jurídica del funcionari o empleat públic que cessa temporalment, de manera forçosa o voluntària, en la prestació de serveis, per motius no deguts a sanció, sense abandonar el cos al qual pertany.

Cast. excedencia.

execució forçosa Actuació material per al compliment dels actes administratius que pot iniciar l'administració com a conseqüència de la seua eficàcia executiva immediata.

Cast. ejecución forzosa.

execució subsidiària Mitjà d'execució forçosa de què disposa l'administració pel qual aquesta realitza directament allò que és ordenat en l'acte administratiu, a càrrec de l'obligat.

Cast. 1. ejecución subsidiaria.

exempció *f.* Acció i efecte d'eximir, alliberar algú d'una obligació, d'una càrrega.

Cast. exención.

exercir *v. tr.* Complir els deures d'una professió, d'un càrrec, etc.

Cast. ejercer.

exercitar *v. tr.* Fer ús d'un dret.

Cast. ejercitar.

exhaurir la via administrativa Posar fi a la possibilitat de presentar més recursos per la via administrativa.

Cast. agotar la vía administrativa.

eximir *v. tr.* Alliberar algú d'una obligació, d'una càrrega.

Cast. eximir.

expedient *m.* **1.** Conjunt ordenat d'actuacions administratives seguides en un assumpte determinat. **2. expedient disciplinari** Conjunt de tràmits administratius obligatoris per a imposar una sanció.

Cast. **1.** expediente. **2.** expediente disciplinario.

expedir *v. tr.* Despatxar, estendre per escrit, amb les formalitats habituals, documents oficials, certificats, etc.

Cast. expedir.

expropiar *v. tr.* Despullar una persona d'una propietat per causa d'utilitat pública o d'interés social a canvi d'una indemnització.

Cast. expropiar.

F

falta *f.* Infracció en què poden incórrer els funcionaris públics en l'exercici de les seues funcions d'acord amb el que preveu el seu règim disciplinari específic.

Cast. falta.

ferm -a *adj.* **1.** Dit del tracte establert amb seguretat o força legal, de la sentència o resolució judicial contra la qual no es pot recórrer. **2. f.** Aprovació, confirmació o seguretat que dóna vigor a un acte o un contracte per les parts que hi intervenen.

Cast. firme.

firma *f.* Nom, cognoms i, generalment, rúbrica autògrafa amb què hom subscriu un document, carta, rebut, etc., per certificar que n'és l'autor o que n'aprova el contingut, que hi ha intervingut o que hi ha estat present.

Cast. firma.

fiscalització *f.* Control que hom exerceix sobre l'activitat administrativa realitzat pels òrgans superiors jeràrquics de la mateixa administració, pels tribunals de justícia, per les institucions parlamentàries i, fins i tot, per l'opinió pública.

Cast. fiscalización.

formalitzar *v. tr.* **1.** Revestir alguna cosa dels requisits o de les facultats legals. **2.** Presentar un imprés, degudament omplit, en un registre o davant d'un jutge.

Cast. **1.** formalizar. **2.** cumplimentar.

formular *v. tr.* Exposar en la forma que cal els càrrecs, les acusacions i defenses.

Cast. formular.

formulari *m.* Recull de fórmules o models per a redactar escrits, instàncies, resolucions, etc., judicials o administratius, distribuïts generalment per matèries.

Cast. formulario.

G

gabinet *m.* Òrgan d'assistència política i tècnica del president i del vice-president del govern i dels ministres i secretaris d'estat. A la Comunitat Valenciana, òrgans d'assistència política i tècnica dels consellers.

Cast. gabinete.

Generalitat Valenciana A la Comunitat Valenciana, institució en què s'organitza políticament l'autogovern i que està integrada per les Corts, el president de la Generalitat i el Govern Valencià o Consell.

Cast. Generalidad Valenciana.

govern **1.** Organisme, format pel president del govern i els seus ministres, que dirigeix la política interior i exterior, l'administració civil i militar i la defensa de l'estat i que exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària. **2. Govern Valencià** Consell.

Cast. **1.** gobierno. **2.** Gobierno Valenciano.

I

immunitat *f.* **1.** Exempció d'obligacions, càrrecs o penes a favor d'una persona o d'un lloc. **2. immunitat parlamentària** Prerrogativa dels membres d'una cambra legislativa segons la qual no poden ser detinguts (si no és en acte de delictes flagrants) ni inculpats ni processats sense autorització prèvia de la cambra respectiva.

Cast. f. **1.** inmunidad. **2.** inmunidad parlamentaria.

impugnació *f.* Activitat encaminada a combatre la validesa o l'eficàcia d'un acte jurídic.

Cast. impugnación.

impunitat *f.* **1.** Exempció de càstig. **2.** Manca de responsabilitat davant la llei.

Cast. impunidad.

imputabilitat *f.* Possibilitat d'atribuir a una persona una acció o omissió previstes per la llei com a falta o delictes.

Cast. imputabilidad.

incoar *v. tr.* Iniciar, començar.

Cast. incoar.

indemnitzar *v. tr.* Rescabalar algú dels danys, de les despeses, etc., que li ha causat algú o alguna cosa.

Cast. indemnizar.

informació pública Tràmit pel qual es fa públic tot o part d'un expedient administratiu, a fi que qualsevol persona pugui examinar-lo.

Cast. información pública.

informe *m.* **1.** Exposició oral o escrita de la situació d'un afer, una institució, etc. **2.** Tràmit del procediment administratiu en els supòsits així previstos en les disposicions legals o quan siga necessari per a poder dictar la resolució.

Cast. informe.

inhibició *f.* Abstenir-se d'intervenir o d'interessar-se en un assumpte o activitat.

Cast. inhibición.

inquilí -ina *m. i f.* Llogater. *Cast.* inquilino -na.

inscripció *f.* Assentament principal efectuat en un registre.

Cast. inscripción.

inspecció *f.* Funció de l'administració pública que té per objecte vigilar i controlar el funcionament dels propis serveis administratius, de les obligacions tributàries o el compliment de la legislació vigent per part dels particulars.

Cast. inspección.

instància *f.* Sol·licitud.

Cast. instancia.

instrucció *f.* Veg. acte d'instrucció.

Cast. instrucción.

interés legítim Aquell que concorre en un particular que es troba en una situació d'obtenir una utilitat o sofrir una lesió per part de l'administració.

Cast. interés legítimo.

interessat -ada *m. i f.* Persona que té capacitat per a promoure un procediment administratiu o que és

titular d'un dret o interès legítim personal i directe, que pot resultar afectat per la decisió que s'adopte en un expedient obert.

Cast. interesado -da.

interinatge *m.* Tipus de contracte administratiu pel qual una persona ocupa una plaça provisionalment.

Cast. interinaje.

interpel·lació *f.* Requeriment que un membre de la cambra o un grup parlamentari fa al govern o a un dels seus membres per tal que done explicacions sobre els motius o propòsits de la conducta de l'executiu en qüestions de política general. Se substancien en ple i, a diferència de les preguntes, poden donar lloc a una moció en la qual la cambra expresse la seua posició.

Cast. interpelación.

interposició de recurs Iniciació de recurs.

Cast. interposición de recurso.

intervenció *f.* Activitat administrativa consistent en el control, exercit per un funcionari anomenat interventor, de certes operacions de contingut econòmic de l'administració perquè siguin fetes d'acord amb la legalitat.

Cast. intervención.

invalidesa dels actes administratius Condició d'un acte administratiu defectuós en un dels seus elements o afectat per un vici o defecte legal, per la qual cosa l'acte pot ser privat dels efectes jurídics.

Cast. invalidez de los actos administrativos.

inviolabilitat del domicili Dret dels ciutadans pel qual es prohibeix l'entrada i l'escorcoll del domicili sense el consentiment del seu titular o de resolució judicial, llevat de casos de delictes flagrants.

Cast. inviolabilidad del domicilio.

inviolabilitat parlamentària Especial protecció penal de què gaudeixen els membres d'una cambra legislativa segons la qual tenen una total irresponsabilitat jurídica pels actes i opinions realitzats en l'exercici del seu càrrec.

Cast. inviolabilidad parlamentaria.

invitació *f.* Document de caràcter protocol·lari que demana la presència d'una persona en un lloc.

Cast. invitación.

irretroactivitat *f.* Principi jurídic segons el qual un fet no pot ser punit per una llei posterior a la seua comissió.

Cast. irretroactividad.

irrogar *v. tr.* Causar un dany, un perjudici.

Cast. irrogar.

J

jerarquia administrativa Principi organitzatiu que ordena els diferents òrgans de l'administració en sentit vertical, segons relacions de subordinació i supremacia per tal de reduir a la unitat la diversitat d'òrgans existents.

Cast. jerarquía administrativa.

jurisdicció *f.* **1.** En sentit genèric, poder o autoritat exercits per una persona, corporació o entitat que governa, administra, estableix el dret, legislant o bé declarant-lo, i executa les lleis i les aplica. **2. jurisdicció contenciosa administrativa** Branca de la jurisdicció ordinària a què correspon conèixer les pretensions que es dedueixen en relació amb els actes de l'administració pública, subjectes a dret administratiu i amb les disposicions de categoria inferior a llei.

Cast. **1.** jurisdicción. **2.** jurisdicción contencioso-administrativa.

jurisprudència *f.* Normes de judici que supleixen les omissions o llacunes de la llei i que es fonamenten en les pràctiques seguides en casos iguals o anàlegs.

Cast. jurisprudencia.

justificant de recepció Escrit firmat on hom declara haver rebut una carta, una tramesa, etc.

Cast. acuse de recibo.

L

legitimació *f.* Capacitat per a ser part activa o passiva en un procediment administratiu.

Cast. legitimación.

licitació *f.* Acció i efecte de licitar, oferir preu per una cosa en una subhasta.

Cast. licitación.

lleï *f.* **1.** Norma jurídica de caràcter general i obligatori, dictada pels òrgans estatals o autonòmics que tenen atribuït el poder legislatiu, que és la font més important del dret i regula la vida política, social i econòmica de la comunitat. **2. lleï de bases** Llei aprovada per l'assemblea legislativa que té per finalitat delegar en un altre òrgan la formació de textos articulats. **3. lleï orgànica** Llei que regula el desplegament dels drets fonamentals i d'altres matèries explícitament establides en la Constitució.

Cast. **1.** ley. **2.** ley de bases. **3.** ley orgánica.

llista *f.* Enumeració ordenada de noms, adreces, etc.

Cast. lista.

llogater -a *m. i f.* Persona que fa ús d'una casa, d'un pis, etc., pagant una quantitat de diners.

Cast. inquilino -na.

M

malversació *f.* Delicte contra la propietat pública que poden cometre els qui tenen l'obligació de guardar-la (funcionari, dipositari, etc.), sostraint o consentint que altres sostraguen, o donant ocasió per negligència i poca cura, a una sostracció, o utilitzant els béns públics en ús propi o diferent d'aquell al qual són destinats, o negant-se a fer els pagaments legalment previstos o els que li mana de fer l'autoritat competent.

Cast. malversación.

majoria *f.* **1.** En una votació, part més gran dels vots emesos en un sentit o en l'altre. **2. majoria absoluta** Majoria que excedeix, segons els casos, la meitat dels membres d'un òrgan o el nombre dels vots emesos. **3. majoria qualificada** Sistema de votacions que consisteix en l'exigència d'un nombre o percentatge de vots concret perquè la proposta siga acceptada o no. **4. majoria relativa** Majoria que excedeix el nombre de vots negatius.

Cast. **1.** mayoría. **2.** mayoría absoluta. **3.** mayoría cualificada. **4.** mayoría relativa.

mandat *m.* Contracte pel qual una persona transfereix a una altra la seua representació i aquesta l'accepta per efectuar, en nom d'aquella, uns actes determinats.

Cast. mandato.

meritar *v. tr.* Tenir dret a una retribució per raó d'un treball o servei.

Cast. devengar.

moció *f.* **1.** Proposició feta en una assemblea deliberant, en un congrés, etc. **2.** En les corporacions locals, proposta que se sotmet directament a coneixement del ple. **3. moció de censura** Procediment de control parlamentari del govern consistent en un debat i votació referits a la seua acció política. Tant en l'ordenament estatal com en els autonòmics cal presentar una persona candidata a la presidència del govern i, en cas de triomfar la moció, el candidat és proclamat president del govern.

4. moció o proposició no de lleï Resolucions adoptades per votació pel ple d'una cambra parlamentària, a proposta d'un o més grups parlamentaris o d'un determinat nombre de membres del parlament, en la qual s'expressa la voluntat, el desig, les directrius, els mandats de la cambra dirigits a altres òrgans. La votació no versa sobre textos legals i, per tant, no tenen la força vinculant de les lleis, encara que l'ordenament pot atribuir-los altres efectes jurídics.

Cast. **1.** i **2.** moción. **3.** moción de censura. **4.** moción o proposición no de ley.

motivació *f.* Acció de donar o explicar les raons o els motius que s'han tingut per a dictar un acte.

Cast. motivación.

multa *f.* **1.** Pena o sanció pecuniària imposada per una sentència dictada en un procediment penal o com a conseqüència d'un procediment per una infracció de caràcter administratiu, governatiu o de treball. **2.** **multa coercitiva** Multa que té com a finalitat exercir pressió sobre l'obligat perquè s'execute l'acte administratiu. Pot reiterar-se per lapses de temps suficients per a complir el que s'ordena.

Cast. multa.

municipi *m.* **1.** Ajuntament. **2.** Àmbit territorial sobre el qual té jurisdicció un ajuntament que governa i administra els seus interessos públics propis. **3.** Associació natural de persones i béns determinada per les necessàries relacions de veïnat, dins el terme o territori sotmés a la jurisdicció d'un ajuntament.

Cast. municipio.

N

negligència *f.* Actitud o comportament de la persona que manca de cura o diligència, i que pot ser causa de responsabilitat civil o penal, o ambdues.

Cast. negligencia.

negociat *m.* **1.** Òrgan o dependència de nivell inferior de l'administració pública. **2.** Oficina on es despatxen els afers més simples i s'instrueixen els expedients.

Cast. negociado.

nomenar *v. tr.* Designar algú per a un càrrec.

Cast. nombrar.

nòmina *f.* Relació de personal d'una empresa en què hom especifica la retribució que correspon a cadascú segons categories i conceptes.

Cast. nómina.

norma *f.* **1.** Regla de conducta. **2. norma jurídica** Regla de conducta emanada de qui està legitimat per a dictar-la, l'observança de la qual està garantida pel poder coercitiu de l'estat, el qual pot imposar coactivament el seu compliment i sancionar-ne l'incompliment. **3. norma legal** Norma que es desprén o és continguda en una disposició legal. **4. normes complementàries i subsidiàries del planejament** Normes que, si manca el pla d'ordenació, regulen el règim jurídic de l'ús i l'aprofitament del sòl i l'edificació, per a un determinat municipi o part d'aquest. **5. normes urbanístiques** Contingut necessari dels plans

d'ordenació que reglamenta les condicions d'aprofitament urbanístic i de l'edificació, d'acord amb els diferents tipus i categories del sòl.

Cast. **1.** norma. **2.** norma jurídica. **3.** norma legal. **4.** normas complementarias y subsidiarias del planeamiento. **5.** normas urbanísticas.

nota interior Comunicació entre òrgans administratius sobre matèries no incloses en la tramitació d'un procediment administratiu.

Cast. nota interior.

notificació *f.* Acte pel qual és comunicada, d'una manera autèntica, a una persona o als seus representants legals, la resolució judicial o administrativa d'una autoritat a partir del qual comença a córrer el termini per a complir allò que hom ha manat o decidit, exercitar accions o interposar recursos.

Cast. notificación.

nul·litat *f.* Invalidesa d'un negoci jurídic o administratiu, determinada per vicis que el converteixen en nul.

Cast. nulidad.

O

ofici *m.* Comunicació oficial, integrada en la tramitació d'un procediment administratiu, monotemàtica, de to impersonal i formal.

Cast. oficio.

omplir *v. tr.* Incloure totes les dades sol·licitades en un document administratiu.

Cast. rellenar.

oposició *f.* Procediment de selecció de funcionaris consistent a fer una sèrie d'exercicis orals i escrits, que proven la suficiència dels aspirants i els classifica per raó de la puntuació atorgada.

Cast. oposición.

ordenació *f.* Principi d'actuació que s'ha de complir en la instrucció d'un procediment legalment establert.

Cast. ordenación.

ordenança *f.* Disposició general de caràcter reglamentari dictada normalment per les administracions locals en l'àmbit de les seues competències.

Cast. ordenanza.

ordre *f.* Disposició reglamentària dictada per un ministre o conseller en l'àmbit de les competències pròpies del seu departament.

Cast. orden.

òrgan *m.* **1.** Unitat administrativa constituïda per una esfera d'atribucions i competències, a través de la qual els ens públics manifesten la seua activitat. **2. òrgan col·legiat** Òrgan en què les funcions que té encomanades són exercides simultàniament i en condicions d'igualtat per diverses persones que en són titulars.

Cast. **1.** órgano. **2.** órgano colegiado.

organisme autònom Entitat de dret públic creada per llei, amb personalitat jurídica i patrimoni propis, que de forma independent i descentralitzada organitza i administra un servei públic, compleix activitats econòmiques o administra determinats béns de l'administració que l'ha creat.

Cast. organismo autónomo.

P

parlament *m.* Òrgan legislatiu de l'estat o d'una comunitat autònoma elegit directament pels ciutadans.

Cast. parlamento.

persona *f.* **1.** Subjecte de drets i obligacions. **2.** persona física individu de l'espècie humana. **3. persona jurídica** Conjunt de persones o de béns reconegut per l'estat com a subjecte de dret amb personalitat pròpia.

Cast. **1.** persona. **2.** persona física. **3.** persona jurídica.

personalitat civil Capacitat jurídica de la persona física.

Cast. personalidad civil.

personalitat jurídica Capacitat que té una persona jurídica per a ser subjecte de totes les relacions de dret, exceptuades les pròpies de la naturalesa humana.

Cast. personalidad jurídica.

petició *f.* Sol·licitud sobre una matèria no reglada.

Cast. petición.

pla *m.* **1.** Conjunt orgànic de directrius i mesures polítiques i econòmiques adreçades a resoldre un problema o una situació determinats. **2.** Ordenació sistemàtica, total o parcial, d'una ciutat o d'un nucli o nuclis urbans, amb previsió i amb programació del seu creixement futur. **3.** Tècnica o instrument d'intervenció i direcció administrativa sobre l'activitat dels particulars. **4. pla urbanístic** Representació, en una superfície plana o en maqueta, de l'ordenació, total o parcial, d'una ciutat, d'un nucli o conjunt de nuclis urbans.

Cast. **1., 2. i 3.** plan. **4.** plan urbanístico.

ple *m.* **1.** Òrgan suprem d'una cambra legislativa, d'un ajuntament. **2.** Reunió general d'una corporació pública partit, etc.

Cast. pleno.

plec *m.* **1.** Documents que contenen les clàusules d'un contracte. **2. plec de càrrecs** En un expedient administratiu sancionador o disciplinari, formulació de les acusacions fetes en l'expedient. **3. ple de descàrrec** Document en què consta l'oposició als càrrecs que figuren en un plec de càrrecs.

Cast. **1.** pliego, **2.** pliego de cargos. **3.** pliego de descargo.

plica *f.* Sobre o plec tancat que conté una documentació que no pot ser llegida ni publicada fins a un temps o data determinats, segellat i tramitat per qui dóna fe del seu contingut.

Cast. plica.

pòlissa *f.* Document on hom formalitza, per imposició legal o per costum, determinats contractes mercantils, sobretot el d'assegurances.

Cast. póliza.

potestat *f.* Poder jurídic que faculta l'administració per actuar i que li és atribuït per l'ordenament jurídic.

Cast. potestad.

preàmbul *m.* Text que encapçala una llei i que té per objecte presentar-ne els principis fonamentals i justificatius.

Cast. preámbulo.

prec *m.* **1.** Formulació d'una proposta d'actuació dirigida a alguns òrgans de govern municipal. Poden fer-se per escrit o oralment, i es debaten a la sessió següent. **2. prec i preguntes** Fórmula que designa l'últim punt de l'ordre del dia en les reunions dels òrgans de les corporacions locals.

Cast. **1.** ruego. **2.** ruegos y preguntas.

pregunta parlamentària Requeriment adreçat pels parlamentaris al govern o a un dels seus membres per tal que aclarisquen una qüestió determinada que no afecte la política general de l'executiu.

Cast. pregunta parlamentaria.

prescripció *f.* **1.** Extinció o adquisició de drets pel transcurs del temps. **2. prescripció d'acció** Finalització del dret a reclamar.

Cast. **1.** prescripción. **2.** prescripción de acción.

presumpció *f.* Deducció feta pel jutge o per la llei de l'existència d'un fet o d'una circumstància desconeguts a partir de la certesa o veritat d'un conegut, amb el qual hi haja un lligam precís o directe.

Cast. presunción.

prevaricació *f.* Delicte causat per la desviació en el compliment dels deures professionals pels funcionaris o autoritats públiques.

Cast. prevaricación.

procediment administratiu Conjunt d'actes o tràmits a través dels quals es produeix la voluntat administrativa per al compliment d'un fi d'interés públic.

Cast. procedimiento administrativo.

projecte de llei Text que conté prescripcions normatives presentat pel govern al parlament per tal que aquest procedisca a la seua elaboració, debat i votació.

Cast. proyecto de ley.

promulgar *v. tr.* Publicar amb les formalitats degudes una llei o norma legal.

Cast. promulgar.

proposició de llei Text que conté prescripcions normatives presentat al parlament pels òrgans titulars de la facultat d'iniciativa legislativa amb exclusió del govern.

Cast. proposición de ley.

proposició no de llei Moció.

Cast. proposición no de ley.

proposta de resolució Proposició de la decisió final que l'òrgan que instrueix l'expedient eleva a qui l'ha de resoldre.

Cast. propuesta de resolución.

pròrroga *f.* Ajornament o dilació d'un termini que la llei preveu en comptades circumstàncies com a excepció de la norma general d'improrrogabilitat.

Cast. prórroga.

prova *f.* Activitat de les parts o de l'òrgan administratiu, encaminades a verificar la falsedat o veracitat de determinades al·legacions, i que tendeix a aconseguir una resolució adient.

Cast. prueba.

proveïment *m.* Provisió.

Cast. providencia.

proveir *v. tr.* **1.** Resoldre, tramitar una causa, un expedient. **2.** Dictar un jutge o tribunal una decisió, una provisió, etc.

Cast. proveer.

provisió *f.* **1.** Resolució o disposició resolutòria per al tràmit d'un afer, dictada pel jutge o tribunal. **2.**

Quantitat retinguda dels beneficis bruts, o dels ingressos d'un exercici per afrontar les necessitats o compromisos durant l'exercici següent.

Cast. **1.** providencia. **2.** provisión.

publicació *f.* Acte d'inserir els textos legals en els butlletins o diaris oficials i que és un requisit essencial per a l'existència de la norma legal i instrument necessari per a poder determinar la seua data d'entrada en vigor.

Cast. publicación.

Q

quantia *f.* Quantitat a què ascendeix l'import total que es reclama en la demanda o el valor de la cosa reclamada o sobre la qual es pledeja.

Cast. cuantía.

quòrum *m.* **1.** Proporció de vots favorables que requereix un acord. **2. quòrum de constitució** En un procediment administratiu, nombre mínim de membres presents en una assemblea, en una junta, etc., d'un òrgan col·legiat que és necessari per a la vàlida constitució de l'òrgan que ha de prendre els acords.

Cast. **1.** quórum. **2.** quórum de constitución.

R

ratificació *f.* **1.** Procediment, reservat generalment al parlament, consistent en la confirmació dels tractats i acords internacionals subscrits per l'executiu. **2.** Confirmació d'un acte anul·lable.

Cast. ratificación.

recaptar *v. tr.* Percebre drets, impostos.

Cast. recaudar.

recàrrec *m.* Augment de la càrrega tributària original.

Cast. recargo.

reclamació *f.* Protesta, queixa, que hom presenta per una injustícia sofrida o per una irregularitat que pot ser-li perjudicial, per exigir-ne la reparació.

Cast. reclamación.

recurs *m.* **1.** Acció que concedeix la llei als titulars d'un dret subjectiu, o d'un interés directe personal i legítim en un assumpte, i pel qual es demana a l'administració que revise una resolució administrativa o, excepcionalment, un acte de tràmit dins dels terminis i d'acord amb les formalitats pertinents. **2. recurs contenciós administratiu** Recurs que s'interposa davant la jurisdicció contenciosa administrativa, en relació amb els actes de l'administració pública subjectes a dret

administratiu i les disposicions de caràcter general de rang inferior a llei, no susceptible d'ulterior recurs ordinari en via administrativa. **3. recurs extraordinari** de revisió Recurs caracteritzat per dirigir-se a impugnar actes administratius quan, per documents incorporats a l'expedient o per esdeveniments posteriors, hi haja dubtes racionals de la validesa de l'acte. **4. recurs ordinari** Recurs que s'interposa davant el titular de l'òrgan superior jeràrquic del que va dictar l'acte, quan aquest no ha posat fi a la via administrativa.

Cast. 1. recurso. 2. recurso contencioso-administrativo. 3. recurso extraordinario de revisión. 4. recurso ordinario.

recusació *f.* Facultat de demanar que una autoritat o empleat públic s'abstinga d'intervenir en un procediment per concórrer els motius previstos en la llei, basats en l'existència d'un possible interès personal del funcionari en l'afer o en les seues relacions amb els interessats.

Cast. recusación.

regidoria *f.* Cadascun dels departaments de l'ajuntament sota la direcció d'un alcalde.

Cast. concejalía.

registre *m.* 1. Llibre on es fan constar les anotacions d'escrits, documents i altres per acreditar-ne la presentació. 2. Oficina pública on es registren documents, contractes, etc., perquè n'hi haja constància oficial i amb vista a obtenir-ne determinats efectes jurídics.

Cast. registro.

reglament *m.* 1. Conjunt ordenat de normes o preceptes dictats pel poder executiu que té la potestat reglamentària, per a l'execució d'una llei, el funcionament d'una corporació, d'un servei, o de qualsevol activitat. 2. Disposició jurídica de caràcter general dictada per l'administració i subordinada a la llei. 3. **Reglament de règim interior** Conjunt de normes que per al seu bon funcionament es dóna a si mateixa una empresa, associació, etcètera.

Cast. 1. i 2. reglamento. 3. reglamento de régimen interior.

relació *f.* Llista.

Cast. relación.

remoure *v. tr.* Fer cessar en l'exercici d'un càrrec a causa del nomenament d'una altra persona per al mateix càrrec. Substituir.

Cast. remover.

renúncia *f.* Forma d'acabar un procediment administratiu, que es dóna quan l'interessat renuncia expressament al seu dret.

Cast. renuncia.

requeriment *m.* Instigació verbal o escrita, feta per una autoritat pública a una persona, perquè execute o s'abstinga d'executar un acte determinat.

Cast. requerimiento.

resolució administrativa Determinació sobre un assumpte, presa per un òrgan administratiu competent en la matèria, amb què se sol finalitzar el procediment administratiu.

Cast. resolución administrativa.

responsabilitat administrativa patrimonial 1. Obligació d'indemnitzar les lesions patrimonials que puguen sofrir els particulars, com a conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics, llevat d'alguns supòsits de força major. 2. Obligació de les autoritats i funcionaris públics de respondre davant de l'administració i els particulars, per danys causats com a conseqüència de dol, culpa o negligència greus en l'exercici del seu càrrec.

Cast. responsabilidad administrativa patrimonial.

retroactivitat *f.* Aplicació o força que tenen els actes administratius sobre el passat.

Cast. retroactividad.

reversió *f.* Dret de recobrar un bé expropiat quan no s'ha executat l'obra o establert el servei que motivà l'expropiació i quan desaparega l'afectació.

Cast. reversión.

revocació *f.* Anul·lació, substitució, esmena o derogació de les decisions o ordres preses per una autoritat superior o diferent de la que havia adoptat la decisió.

Cast. revocación.

rúbrica *f.* Traç o conjunt de traços, de figura variable, que hom posa en la seua signatura, a més del *nom*.

Cast. rúbrica.

S

saluda *f.* Tipus de comunicació protocol·lària que només trameten els alts càrrecs de l'administració i que únicament es pot utilitzar per a comunicacions breus i que no es refereixen a matèries oficials regulades legalment.

Cast. saluda.

Senat *m.* Cambra de representació territorial que conjuntament amb el Congrés dels Diputats forma les Corts Generals.

Cast. Senado.

servei *m.* **1.** Òrgan o dependència de l'administració pública. **2. serveis administratius** Organismes administratius sense personalitat jurídica distinta de l'ens que els ha creat, que es constitueixen com a serveis públics centralitzats, comitès, juntes, comissions o, en general, com a òrgans d'administració i distribució de fons. **3. serveis especials** Situació del funcionari públic que accedeix a un càrrec públic i que comporta la reserva de plaça i destinació que abans ocupava sense que tampoc no s'interrompa el còmput de temps a efectes d'ascens, triennis i drets passius. **4. serveis públics** Serveis prestats de forma regular i contínua per l'administració directament o per concessionari, per satisfer les necessitats generals públiques.
Cast. **1.** servicio. **2.** servicios administrativos. **3.** servicios especiales. **4.** servicios públicos.

sessió *f.* **1.** Reunió periòdica d'un parlament, cambra, ajuntament, diputació o òrgan col·legiat, per tractar d'un ordre del dia. **2. alçar la sessió** Donar per acabada la sessió.
Cast. **1.** sesión. **2.** levantar la sesión.

signatura *f.* Firma.
Cast. firma.

silenci administratiu Absència de resolució per part d'una autoritat administrativa, respecte a una petició o a un recurs que li han sigut presentats.
Cast. silencio administrativo.

sol·licitud *f.* Petició sobre una matèria reglada, adreçada a un òrgan de l'administració pública, que dóna lloc a la incoació d'un procediment.
Cast. solicitud.

sotmetiment *m.* Acció d'ajustar-se a una norma.
Cast. sometimiento.

subministrament *m.* Contracte administratiu per a la compra de béns mobles elaborat d'acord amb les especificitats assenyalades per l'administració, en el qual l'empresari s'obliga a lliurar-los de forma continuada i amb preu unitari.
Cast. suministro.

subordinació *f.* Relació de dependència entre els òrgans.
Cast. subordinación.

sobornar *v. tr.* Induir algú amb diners o amb una altra cosa, a fer allò que va contra el seu deure.
Cast. sobornar.

subsidi *m.* Ajuda econòmica concedida, normalment amb caràcter oficial, per a subvenir a determinades necessitats individuals o col·lectives.

Cast. subsidio.

subsidiari -ària *adj.* Dit de la responsabilitat, la pretensió o l'acció que hom disposa per a substituir-ne una altra de principal en el cas que aquesta falle.
Cast. subsidiario -ia.

substanciació *f.* Instrucció.
Cast. substanciación.

subvenció *f.* Auxili econòmic directe o indirecte atorgat per l'administració a favor de particulars o d'entitats públiques inferiors, adoptat com a mesura de foment de les activitats que es consideren d'interès general, de direcció i d'intervenció en la política econòmica, o d'indemnització.
Cast. subvención.

suspensió de l'acte administratiu Resolució de l'autoritat que ha de resoldre un recurs o d'un tribunal contenciós administratiu, mitjançant la qual es deixa en suspens l'executivitat de l'acte impugnat, en el supòsit que l'execució pugui ocasionar danys o perjudicis d'impossible o difícil reparació.
Cast. suspensión del acto administrativo.

T

taxa *f.* Tribut consistent en el pagament d'uns diners per la prestació d'un servei públic o l'ús del domini públic.
Cast. tasa.

terme *m.* Moment final, o més rarament inicial, d'un termini.
Cast. término.

termini *m.* Temps de què es disposa per a fer una actuació.
Cast. plazo.

títol *m.* **1.** Subdivisió sistemàtica d'un codi, reglament o llei **2.** Requisit per a poder exercir una professió o document que acredita l'obtenció d'un grau o nivell acadèmic.
Cast. título.

títularitat *f.* Fet de pertànyer un dret o una cosa a una persona determinada.
Cast. titularidad.

torn obert de paraules Fórmula que designa l'últim punt de l'ordre del dia en les reunions dels òrgans col·legiats.
Cast. Ruegos y preguntas.

tramitar *v. tr.* Fer passar un expedient pels tràmits establits en les lleis amb vista a la seua conclusió.

Cast. tramitar.

tutela *f.* Garantia que la llei atorga als ciutadans per a la protecció dels seus drets.

Cast. tutela.

V

validar *v. tr.* Reconèixer, verificar un poder.

Cast. bastantear.

venciment *m.* Data en què s'ha de complir el termini d'una obligació, en què es conclouen els termes estipulats per uns contractants o els concedits per la llei per a l'exercici de certs drets.

Cast. vencimiento.

vici de forma Defecte no substancial de l'acte administratiu.

Cast. vicio de forma.

vigir *v. intr.* Estar en vigor, ser vigent una llei, un costum, etc.

Cast. regir, estar en vigor.

vist i plau Expressió posada sobre la seua firma, per un jutge, funcionari, president d'una corporació, d'una societat, etc., visant o donant conformitat al contingut d'un certificat lliurat pel secretari.

Cast. visto bueno.

vistiplau *m.* Nom que es dóna al visat o conformitat posat en un escrit o document sota la fórmula vist-i-plau.

Cast. visto bueno.

vot *m.* **1.** Manifestació expressa de cadascun dels membres d'una assemblea. **2. vot afirmatiu** Vot a favor de la proposta votada. **3. vot de qualitat** Vot que, pel fet de ser una persona de major autoritat, decideix una qüestió en el cas d'empat. **4. vot negatiu** Vot en contra de la proposta votada. **5. vot nul** Vot no vàlid. **6. vot particular** Vot expressat en sentit diferent del que ha sigut majoritari i que s'expressa per escrit justificant-ne els motius. **7. vot secret** Vot emés de manera que no es puga conèixer la identitat del votant.

Cast. **1.** voto. **2.** voto afirmativo. **3.** voto de calidad. **4.** voto negativo. **5.** voto nulo. **6.** voto particular. **7.** voto secreto.

votació *f.* **1.** Acció de votar, d'exercir el dret de vot. **2. votació nominal** Votació en què en cada vot consta el nom de la persona que l'ha emés. **3. votació ordinària** Votació realitzada alçant-se els partidaris d'una opinió o bé alçant només la mà. **4. votació secreta** Votació en què no se sap qui ha emés el vot. **5. votació tàcita** Aprovació d'una proposta sense formulació expressa de la votació.

Cast. **1.** votación. **2.** votación nominal. **3.** votación ordinaria. **4.** votación secreta. **5.** votación tácita.

Vocabulari castellà-valencià

abolición abolició.
abonar abonar.
abrogar abrogar.
abstención abstenció.
acatar acatar.
acreditar acreditar.
acta 1. acta. **2. levantar acta** estendre (o alçar) acta.
acto anulable acte anul·lable.
acto declarativo de derecho acte declaratiu de dret.
acto de gravamen acte de gravamen.
acto de instrucción acte d'instrucció.
acto ejecutivo acte executiu.
acto expreso acte exprés.
acto nulo de pleno derecho acte nul de ple dret.
acto presunto acte presumpte.
acto viciado acte viciat.
acuerdo 1. acuerdo **2. acuerdo administrativo** acord administratiu.
acumulación de expedientes acumulació d'expedients.
acuse de recibo justificant de recepció.
adjudicar adjudicar.
administración pública administració pública.
administrado -da administrat -ada.
advertencia 1. advertiment. **2.** advertència.
afectar afectar.
agotar la vía administrativa exhaurir la via administrativa.
albarán albarà.
alegar al·legar.
antefirma antefirma, antesignatura.
anticipo avançament.
apercibimiento 1. admonició. **2.** apercebiment. **3.** advertència.
aplazar ajornar.
apremiar constrenyer.
apremio administrativo constrenyiment administratiu.
archivo arxiu.
arqueo arqueig.
arrendador -a arrendador -a.
arrendamiento arrendament.
arrendatario -ia arrendatari -ària.
artículo article.
asiento assentament.
asuntos de trámite assumptes de tràmit.
audiencia a la persona interesada audiència a la persona interessada.
autenticar autenticar.
autorización autorització.
avocación avocació.
ayuda ajuda, ajut.
ayuntamiento ajuntament.
bando ban.
bastantear validar.

beneficiario -ia beneficiari -ària.
boletín butlletí.
caducidad 1. caducitat. **2. caducidad de la instancia** caducitat de la instància.
cancelar cancel·lar.
capacidad de obrar capacitat d'obrar.
carear acarar, afrontar, confrontar.
carta carta.
celeridad celeritat.
certificado certificat.
cesar cessar.
circular circular.
ciudadano -na ciutadà .ana.
cláusula clàusula.
comparecer comparéixer.
competencia competència.
compulsar compulsar.
compulsión compulsió.
comunicación comunicació.
concejalía regidoria.
concesión administrativa concessió administrativa.
concurso 1. concurs. **2. concurso-oposición** concurs-oposició. **3. concurso-subasta** concurs-subhasta.
confrontar confrontar.
congreso 1. congrés **2. Congreso de los Diputados** Congrés dels Diputats.
consejería conselleria.
consejo 1. consell. **2. Consell o Gobierno Valenciano** Consell o Govern Valencià. **3. Consejo de Estado** Consell d'Estat. **4. Consejo de Ministros** Consell de Ministres.
consorcio consorci.
contrato 1. contracte. **2. contrato administrativo** contracte administratiu.
contribuyente contribuent.
convenio conveni.
convocatoria convocatòria.
cortes 1. corts. **2. Cortes Valencianas** Corts Valencianes
cotejar acarar, afrontar.
cuantía quantia.
cumplimentar formalitzar.
cumplir complir.
cursar cursar.
declaración jurada declaració jurada.
decreto 1. decret. **2. decreto legislativo** decret legislatiu. **3. decreto ley** decret llei.
delegación 1. delegació. **2. delegación de firma** delegació de firma.
derecho administrativo dret administratiu.
derogación derogació.
descentralización administrativa descentralització administrativa.
desconcentración administrativa desconcentració administrativa.

desestimar desestimar.
designar designar.
desistimiento desistiment.
despachar despatxar.
destino destinació.
destituir destituir.
desviación de poder desviació de poder.
devenir meritar.
día hábil dia hàbil.
día inhábil dia inhàbil.
dictamen dictamen.
diligencia administrativa diligència administrativa.
diligenciar diligenciar.
dimisión dimissió.
dirección general direcció general.
disposición 1. disposició. **2. disposición adicional** disposició addicional. **3. disposición administrativa** disposició administrativa. **4. disposición derogatoria** disposició derogatòria. **5. disposición final** disposició final. **6. disposición transitoria** disposició transitòria.
documentación documentació.
documento 1. document. **2. documento privado** document privat. **3. documento público** document públic.
edicto edicte.
eficacia eficàcia.
eficiencia eficiència.
ejecución forzosa execució forçosa.
ejecución subsidiaria execució subsidiària.
ejercer exercir.
ejercitar exercitar.
encomienda de gestión encomanda de gestió.
enmienda esmena.
ente público ens públic.
entender entendre.
entidad entitat.
errata errata.
error 1. error, errada. **2. error de derecho** error de dret. **3. error de hecho** error de fet. **4. error material** error material.
estadillo butlleta d'estat.
estar en vigor vigir.
evacuar evacuar.
excedencia excedència.
exención. exempció.
eximir eximir.
expediente 1. expedient. **2. expediente disciplinario** expedient disciplinari.
expedir expedir.
expropiar expropiar.
falta falta.
fallar decidir.
fallo decisió.
fecha data.
firma firma, signatura.
firme ferm -a.
fiscalización fiscalització.

formalizar formalitzar.
formular formular.
formulario formulari.
gabinete gabinet.
Generalidad Valenciana Generalitat Valenciana.
gobierno 1. govern. **2. Gobierno Valenciano** Govern Valencià.
impugnación impugnació.
impunidad impunitat.
imputabilidad imputabilitat.
incoar incoar.
indemnizar indemnitzar.
información pública informació pública.
informe informe.
inhibición inhibició.
inmunidad 1. immunitat **2. inmunidad parlamentaria** immunitat parlamentària.
inquilino -na llogater -a, inquilí -ina.
inscripción inscripció.
inspección inspecció.
instancia instància.
instrucción instrucció.
interés legítimo interés legítim.
interesado -da interessat -ada.
interinaje interinatge.
interpelación interpel·lació.
interposición de recurso interposició de recurs.
intervención intervenció.
invalidez de los actos administrativos invalidesa dels actes administratius.
inviolabilidad del domicilio inviolabilitat del domicili.
inviolabilidad parlamentaria inviolabilitat parlamentària.
invitación invitació.
irretroactividad irretroactivitat.
irrogar irrogar.
jerarquía administrativa jerarquia administrativa.
jurisdicción 1. jurisdicció. **2. jurisdicción contencioso-administrativa** jurisdicció contenciosa administrativa.
jurisprudencia jurisprudència.
legitimación legitimació.
ley 1. llei **2. ley de bases** llei de bases **3. ley orgánica** llei orgànica.
licitación licitació.
lindar afrontar, confrontar.
lista llista.
malversación malversació.
mandato mandat.
mayoría 1. majoria. **2. mayoría absoluta** majoria absoluta **3. mayoría cualificada** majoria qualificada. **4. mayoría relativa** majoria relativa.
moción 1. moció. **2. moción de censura** moció de censura. **3. moción o proposición no de ley** moció o proposició no de llei.
motivación motivació.
multa multa.

municipio municipi.
negligencia negligència.
negociado negociat.
nombrar nomenar.
nómina nòmina.
norma 1. norma **2. norma jurídica** norma jurídica.
3. norma legal norma legal. **4. normas complementarias y subsidiarias del planeamiento** normes complementàries i subsidiàries del planeament. **5. normas urbanísticas** normes urbanístiques.
nota interior nota interior.
notificación notificació.
nulidad nul·litat.
oficio ofici.
oposición oposició.
orden ordre.
ordenación ordenació.
ordenanza ordenança.
organismo autònom
organisme autònom.
órgano 1. òrgan. **2. órgano colegiado** òrgan col·legiat.
parlamento parlament.
persona 1. persona. **2. persona física** persona física.
3. persona jurídica persona jurídica.
personalidad civil personalitat civil.
personalidad jurídica personalitat jurídica.
personarse comparèixer.
petición petició.
plan 1. pla. **2. plan urbanístico** pla urbanístic.
plazo termini.
pleno ple.
plica plica.
pliego 1. plec. **2. pliego de cargos** plec de càrrecs. **3. pliego de descargo** plec de descàrrec.
póliza pòlissa.
potestad potestat.
preámbulo preàmbul.
pregunta parlamentaria pregunta parlamentària.
prescripción 1. prescripció. **2. prescripción de acción** prescripció d'acció.
presunción presumpció.
prevaricación prevaricació.
procedimiento administrativo procediment administratiu.
promulgar promulgar.
proposición de ley proposició de llei.
proposición no de ley proposició no de llei.
propuesta de resolución proposta de resolució.
prórroga pròrroga.
proveer proveir.
providencia provisió, proveïment.
provisión provisió.
proyecto de ley projecte de llei.
prueba prova.
publicación publicació.

quórum 1. quòrum **2. quórum de constitución** quòrum de constitució.
ratificación ratificació.
recargo recàrrec.
recaudar recaptar.
reclamación reclamació.
recurso 1. recurs. **2. recurso contencioso-administrativo** recurs contenciós administratiu. **3. recurso extraordinario de revisión** recurs extraordinari de revisió. **4. recurso ordinario** recurs ordinari.
recusación recusació.
regir vigir.
registro registre.
reglamento 1. reglament. **2. reglamento de régimen interior** reglament de règim interior.
relación relació.
relacionar allistar.
rellenar omplir, emplenar.
remover remoure.
renuncia renúncia.
requerimiento requeriment.
resolución administrativa resolució administrativa.
responsabilidad administrativa patrimonial responsabilitat administrativa patrimonial.
retroactividad retroactivitat.
revocación revocació.
rúbrica rúbrica.
ruego 1. prec. **2. ruegos y preguntas** torn obert de paraules.// prec i preguntes.
saluda saluda.
Senado Senat.
servicio 1. servei. **2. servicios administrativos** serveis administratius. **3. servicios especiales** serveis especials. **4. servicios públicos** serveis públics.
sesión 1. sessió. **2. levantar la sesión** alçar la sessió.
silencio administrativo silenci administratiu.
sobornar subornar.
solicitud sol·licitud.
sometimiento sotmetiment.
subordinación subordinació.
subsidiario -ia subsidiari -ària.
subsidio subsidi.
substanciación substanciació.
subvención subvenció.
suministro subministrament.
suspensión del acto administrativo suspensió de l'acte administratiu.
tasa taxa.
término terme.
titularidad titularitat.
título títol.
tramitar tramitar.
tutela tutela.
vencimiento venciment.
vicio de forma vici de forma.
visto bueno 1. vist-i-plau. **2.** vist i plau.

votación 1. votació. **2. votación nominal** votació nominal. **3. votación ordinaria** votació ordinària. **4. votación secreta** votació secreta. **5. votación tácita** votació tàcita. **voto 1.** vot. **2. voto afirmativo** vot

afirmatiu. **3. voto de calidad** vot de qualitat. **4. voto negativo** vot negatiu. **5. voto nulo** vot nul. **6. voto particular** vot particular. **7. voto secreto** vot secret.